

Ennalta ehkäisevän työn mahdollisuudet

Harva-seminaari

Kajaani 16-17.2.2010

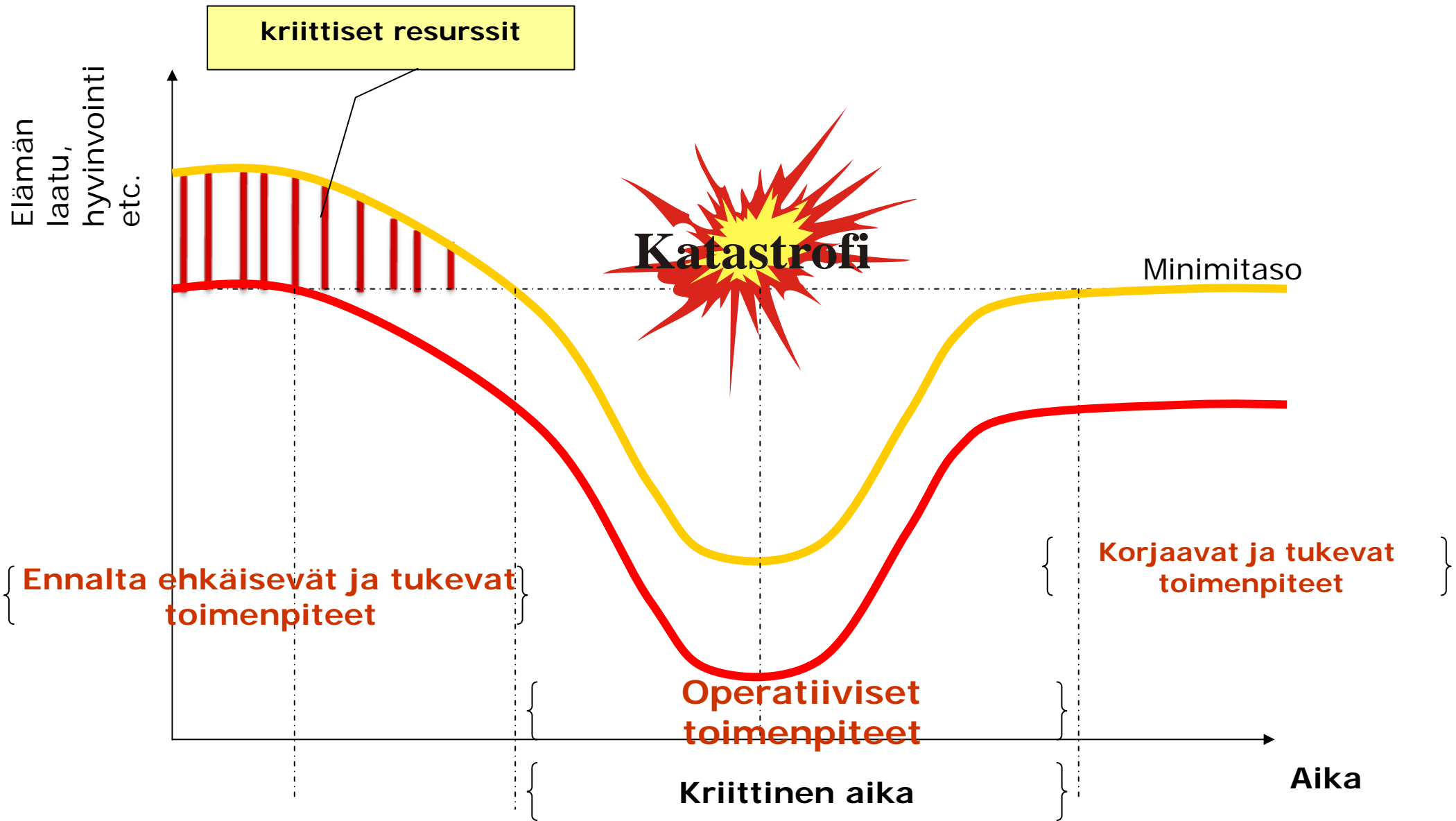

Tunnuslukuihin nojautuen on eri yhteyksissä ennustettu harvaan asuttujen kylien kuolemaa. Elämän todellisuus ei kuitenkaan tottele tilastoja , vaan kylät uudistuvat ja muuttuvat muutoksen mukana. Elämän laatua, paikallisia siteitä, turvallista ympäristöä ja luonnon merkitystä ei tilastoida, vaikka ne ovat keskeisiä arkea kannattavia tekijöitä.

(Anneli Pohjola 2007)

"Haavoittuvaisuus"

Järjestöjen rooli

- Järjestöjen turvallisuustyö on oman alueen asukkaiden arjen hyvinvoinnin, selviytymisen ja turvallisuuden tukemista vapaaehtoistoiminnan keinoin yhteistyössä eri viranomaisten ja muiden järjestöjen kanssa.
- Se käsittää myös ne toimenpiteet, joiden avulla yksilöt ja yhteisöt varautuvat ennalta suunnitellusti oikea-aikaiseen ja tehokkaaseen toimintaan onnettomuuksien ehkäisemiseksi, niiden vaikutusten lieventämiseksi ja seurauksista selviämiseksi. Järjestöjen valmius täydentää viranomaisvalmiutta.

Vapaaehtoistoimintaan sosiaali- ja terveysyhdistyksissä käytetty aika

- 280 000 vapaaehtoista
- vapaaehtoistoimintaan käytetty aika keskimäärin 10 tuntia kuukaudessa
- yhteensä 33,6 miljoonaa tuntia vuodessa
- vastaa 21 000 henkilötyövuotta
- On noin 63 milj. euroa/vuosi

Vapepan hälytystehtävät

- 2008
17 584 tuntia
On noin 11 henkilötyövuotta
tekee noin 330 000 €/vuosi
- 2009
2628 vapaaehtoista
8 692 tuntia
on noin 5,5 henkilötyövuotta
ja noin 220 000 €/vuosi

Kuntien ja Sote järjestöjen yhteiset kehittämishankkeet

- Viidesosalla yhdistyksistä ollut kolmen viime vuoden (2007-2009) aikana kunnan kanssa yhteisiä kehittämishankkeita
- Kolmen neljästä järjestöjohtajasta ja kahden kolmesta paikallisyhdistyksestä mukaan em. hankkeissa on syntynyt pysyviä toimintamuotoja, esim.
 - asumis-, koti-, kriisi- ja avustajapalveluja
 - päivä- ja työtoimintaa, liikuntatoimintaa
 - vapaaehtois- ja vertaistoimintaa

Järjestöbarometri 2009

Järjestöjen vaikuttamismahdollisuudet kunnassa heikot

- **Sote-järjestöjä kuullaan ja niiden näkemyksiä otetaanhuonosti huomioon, arvioi:**

> 50 % yhdistyksistä ja järjestöjohdosta

> 60 % aluetyöntekijöistä

> 40 % kuntien sosiaalitoimien johtajista

=>Järjestöt eivät voi riittävän hyvin toteuttaa tehtäväänsä tiedonvälittäjänä ja sillanrakentajina kansalaisten ja päätöksentekijöiden välillä.

Ongelma vakava, sillä myös kuntalaisten suorat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet kunnissa on todettu riittämättömiksi.

Järjestöbarometri 2009

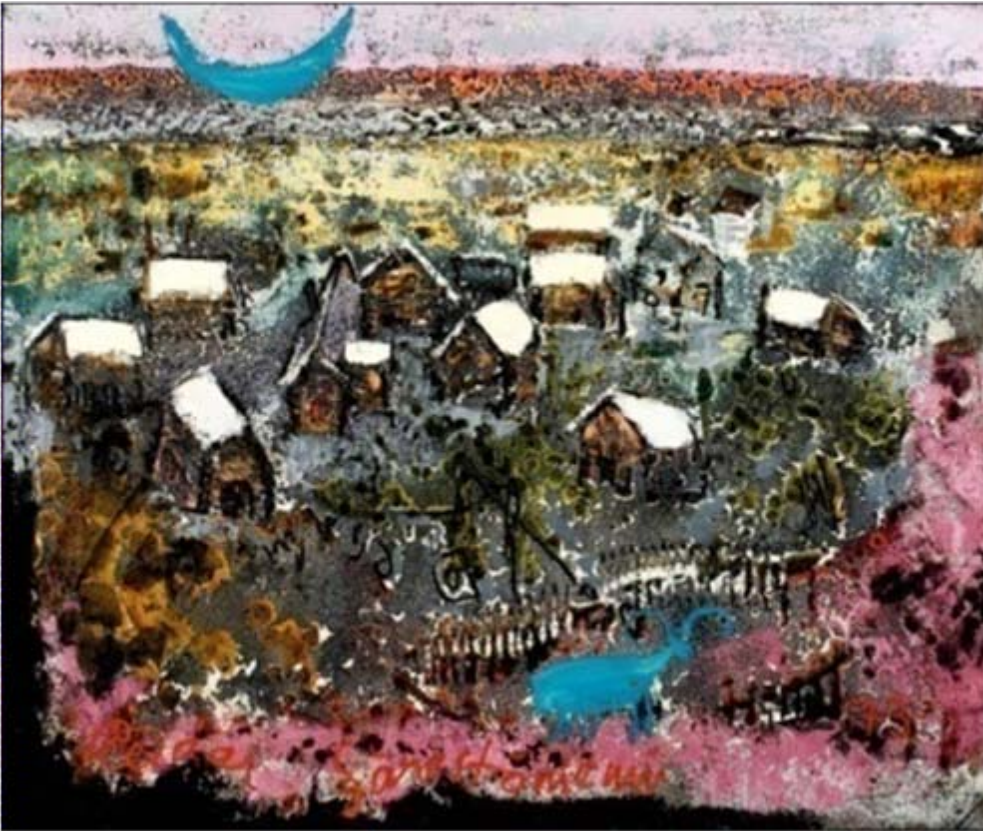
Yhdistysten kuntasuhteiden huolet

Joka kolmas yhdistys arvioi kuntasuhteissaan olevan joitakin erityisiä huolenaiheita, yleisimmin:

- ❖ Toiminta-avustukset – niiden puuttuminen, pienuus, väheneminen/loppuminen
- ❖ Kunnan asenne yhdistystä kohtaan kielteinen, vähättelevä, välinpitämätön; arvostuksen puute
- ❖ Kunnalta saadut toimintatilat riittämättömät, epätarkoituksenmukaiset; epävarmuus tulevaisuudesta mm. niiden hinnoittelun suhteen
- ❖ Yhteistyön puuttuminen –yhteistyötä ei lainkaan tai riittävästi
- ❖ Ostopalvelusopimukseen ja kilpailuttamiseen liittyvät

Järjestöbarometri 2009

Mahdollisuus

- Tuoko sisäisen turvallisuuden ohjelmavuoden näkökulman järjestöyhteistyöhön ja sitä kautta ehkäisevään toimintaan.

Turvallisuussuunnittelu

- **Kunnan turvallisuussuunnittelun toteuttaminen sisäisen turvallisuuden ohjelman hengen mukaisesti laajasti ja avoimesti poikkihallinnollisesti eri järjestöt sekä kuntalaiset mukaan ottaen mahdollistaa aivan uudenlaisen toimintakulttuurin syntymisen.**

Turvallisuus harvaan asutuilla alueilla

Tilanneraportti 2009

- **Vapaaehtoisen järjestötoiminnan** merkitys harvaan asutuilla alueilla on erityisen suuri onnettomuus-, tapaturma ja muissa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa.
- **Useilla järjestöillä, kuten pelastusalan sekä sosiaali- ja terveysalan järjestöillä ja vapaaehtoisella pelastuspalvelulla, on suuri merkitys harvaan asuttujen alueiden hyvinvoinnille ja turvallisuudelle.**
- **Myös kylätoiminnan merkitys korostuu** harvaan asutuilla alueilla niin sosiaalisen turvallisuuden kuin myös fyysisen turvallisuuden ylläpitämisessä.
- **Järjestöjen toiminnassa painottuu entistä enemmän ennalta estävä työ.** Tästä voidaan mainita esimerkkinä Suomen Punaisen Ristin toteuttama Ehyt-hanke, jossa ennalta ehkäistään syrjäytymistä ja sitä kautta turvallisuusongelmien syntymistä.

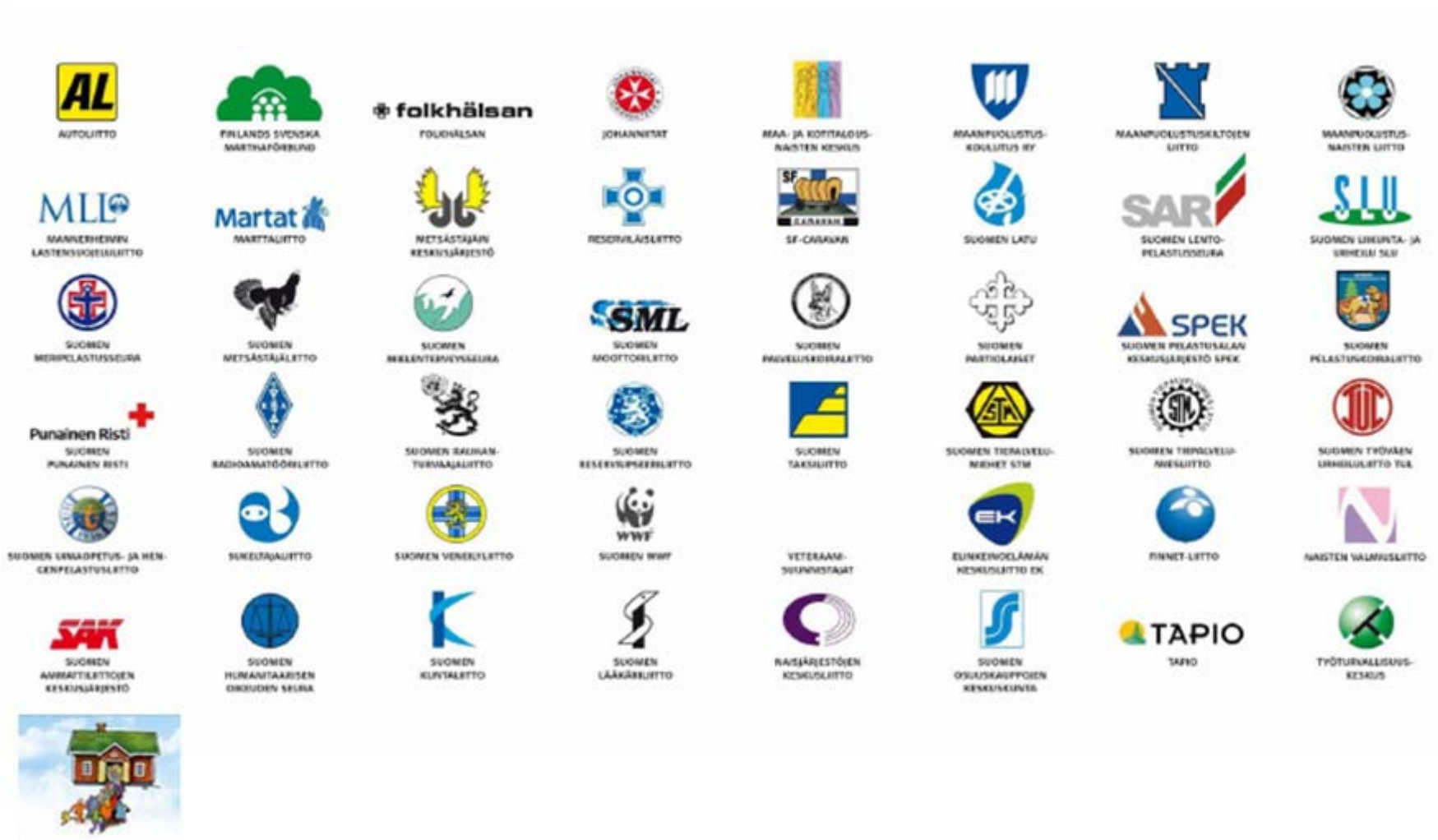
Reunaehdot

- Hyvinvoinnin ja turvallisuuden toteutumisesta vastuu on edelleen viranomaisilla sekä poliittisella päätöksenteolla.
- Kolmatta sektoria ei voi laittaa samaan muottiin.
- On selkeästi eriteltävä toisistaan vapaaehtoistoimintaan perustuva toiminta ja ostopalveluihin perustuva ammatillinen toiminta.

Ehkäisevän toiminnan muotoja Ehyt-projektin kokemusten pohjalta

- Yhteiset koulutukset
- Paikalliset, alueelliset ja valtakunnalliset foorumit
- Kyläkierrokset
- Artu-ohjelman hyödyntäminen
- Yhteiset harjoitukset
- Strategiatyö

Aiemmin luotujen rakenteiden hyödyntäminen Esim. VaPepa järjestöt

Näkökulma toiminnan kehittämiseen

Arjen hyvinvointi ja turvallisuus

Vapaaehtoisten omat havainnot

Kunnan riskianalyysit ja selvitykset

Valmiussuunnittelu

Järjestöjen omat resurssit

Järjestöjen omat linjaukset

Arttu ohjelman tiedot

Alueen muut toimijat

Toiminnan suunnittelu

Yhdessä tekeminen

Tietämyksen lisäämistä toisten tavoitteista

Yhteisen arvopohjan löytämistä

Ihmisen hyvinvoinnin, selviytymisen ja turvallisuuden lisääminen

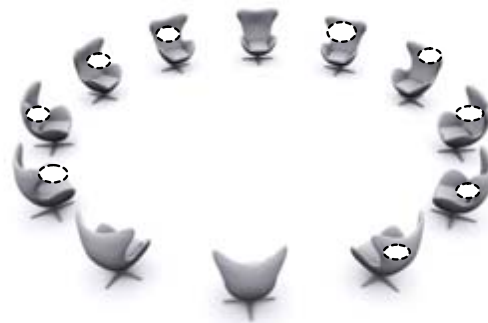
Samaan suuntaan kulkemisen oivaltamista

Erilaisuuden hyväksymistä ja sietämistä

Pitkäjännitteistä ja johdonmukaista toimintaa

Tasavertaisena toimijana kuulluksi tulemistä ja todeksi ottamista

Luottamusta ja avoimuutta

Yksin voimme vähän. Yhdessä teemme ihmeitä

Nähä se vähä

Mie en lie
ollut sen kummempi muita,
kukaties kattelin, nuita
mitä kattelin, toisin.
Siinä mielessä kattelin, että
niistä muka jottain uutta loisin,
että ikkäänku tulis sitä kautta tie
minusta sinhun, ja taikka
jottain virikettä,
saatiska vaikka
ihan tapa nähä,
mitä tosishan on, se vähä

(Jorma Etto Reidan Särestöniemen muistolle)

Kiitos!

Veli-Matti Ahtiainen
projektikoordinaattori

Punainen Risti

Kotimaan valmius

veli-matti.ahtiainen@punainenristi.fi

0400-309 217

